

TRILLEMARKA-ROLLAGSFJELL NATURRESERVAT
Forvaltningsstyret

PROTOKOLL

Utvalg: Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat
Møtested: Lampeland Hotell
Dato: Mandag 9. desember 2013
Tidspunkt: Kl. 12.00-16.00
Til stede: Kari Ask, Dag Lislien, Frøydis H. Aasen, Tore Kravik, Gunnar Båsen, Sjur Stava (politiet), Håvard Kjontvedt (SNO)

Rollag, 12.12.2013

Hege Jaren
Sekretær

Kari Ask
Leder

Saker:

Sak 7/2013 Referatsaker
Sak 8/2013 Søknad om tiltak på Stakkeli, Sissel Stærnes Lerstad

SNO/Politi/Forvaltning

Presentasjon av/ved ny politiansatt, Sjur Stava
Forvaltningsstyret oppsummerte forvaltningsmodell og erfaringer.
Dialog om samarbeidet mellom forvaltning, SNO og politi.

Bestillingsmøte med SNO

Årsrapport fra SNO med status og utførte tiltak i 2013 og prioritering av tiltak i bestillingsdialogen for 2014.

Forslag til tiltak i bestillingsdialogen for 2014 er basert på innspill fra brukerinteresser/grunneiere samt tiltak som SNO og forvaltning i samråd vurderer som aktuelle ut fra erfaringer i området. Styret vurderte og prioriterte tiltakene i møtet.

A-skjema (SNO kjerneoppgaver)

Videreføres som tidligere år med fokus på verneverdier, motorferdsel, forsøpling og rovfugllokaliteter og spillplasser.

B-skjema (bestilling av personellressurser fra SNO) Anslått tidsbruk i ukesverk i parentes.

- 1 Registrere og kartfeste rovfugllokaliteter, hekkeplasser for sårbare fugler og spillplasser (0,5)
- 2 Følge opp fiskeørnlokaliteter (0,5)
- 3 Skjøtsel av setervoll (slått) kvitkurlelokalitet Svarttjønnsetra (0,5)
- 4 Kulturminner/kulturobjekt, registrering under annet oppdrag i felt (0,5)
- 5 Registrere forekomst av kontortafuru (1)
- 6 Registrere forekomst av andre fremmede arter (kjempebjørnekjeks) (1)

C-skjema (tiltak via SNO med behov for midler). Anslått beløp i parentes.

- 1 Merking, skilting og rydding av eksisterende og kartfestede stier (80.000,-)
- 2 Registrering av naturverdier på setervoller (200.000,-)
- 3 Oppslagstavle Rollag bygdetun (15.000,-)

TRILLEMARKA-ROLLAGSFJELL NATURRESERVAT

Forvaltningsstyret

Orienteringer/diverse:

Status forvaltningsplan

Planen ligger fortsatt til godkjenning hos Miljødirektoratet. Styret ba forvalter om å ta kontakt på ny for å høre hvordan saken ligger an og når vi kan forvente godkjenning/tilbakemelding før de evt. vil gjøre en formell henvendelse.

Rettinger i kartgrunnlag til forvaltningsplanen

Vei ved Fjøslien og skiløype ved Vardefjell-Kvislefeltet. Rettinger er sendt direktoratet.

Grenseendring hos Tonby 109/4, sнопlass

Brev sendt Miljødirektoratet 25.11.13 på bakgrunn av anmodning fra jordskifteretten og forvaltningsstyrets gjennomgang av innspill fra Fylkesmannen i møte 30.08.2012. Lynkjapt fulgt opp og akseptert av direktoratet, svar mottatt 04.12.13.

Fjøslien

Nye innspill til forvaltningsplanen med bakgrunn i at ikke alle grunneiere har vært involvert i prosessen. Det lages en enkel oppsummering med vurdering av innspillene på lik linje med andre innspill i høringsprosessen.

Reiseregninger/timelister

Påminnelse om å levere reiseregninger, timelister og dokumentasjon på utlegg så vi får det med i årets regnskap.

Sak 7/13

Referatsaker

R 04/2013	13/3849 Svar på spørsmål om bruk av midler til skjøtsel, brev fra Miljødirektoratet (utvidelse av rammer) 13.11.13
R 05/2013	10/154 Forslag til grenseendring, brev til Miljødirektoratet 25.11.13
R 06/2013	10/154 Grenseendring TR, brev fra Miljødirektoratet 04.12.13

Referatsaker tas til etterretning.

Sak 8/13

Søknad om tiltak på Stakkeli, Sissel Stærnes Lerstad

Fakta

Sissel Stærnes Lerstad søker om tillatelse til følgende tiltak på eiendommen Stakkeli g/bnr 52/3 i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat:

1. Rydde en del av den gjengrodd setervollen på eiendommen
2. Sette opp skogshusvære på tuftene av den gamle seterbua
3. Opprettholde skogsbilveien (Fjøslikeveien) fram til Stakkelvollen som traktorvei og i tillegg kunne ta ut grus i grustaket langs veien for vedlikehold av veien.

Setervollen fremstår i dag som gjengrodd og uten eksisterende bygninger. Søker viser til at eiendommen har vært i familien siden 1898, og at de hadde planer for aktiv skjøtsel gjenoppføring av setra da søker overtok eiendommen på 1980-tallet. Det ble bygget vei fram til vollen i 1987, men videre planer for gjenoppbygging ble utsatt på grunn av lengre utenlandsopphold. Etter dette satte verneplanarbeidet en stopper for å realisere planene.

Eiendommen ligger i sin helhet innenfor vernegrensen, og det betyr mye for søker å kunne benytte eiendommen hvor de også har jaktrett og fiskerett. Uten husvære på eiendommen begrenser denne muligheten seg.

Vurdering

Formålet med fredningen av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat er å bevare et stort og sammenhengende naturskogområde som økosystem med alt av naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Området domineres av eldre naturskog med preg av urørhet, det har gode forekomster av død ved, og er levested for en rekke rødlistede arter. Også setervoller i

TRILLEMARKA-ROLLAGSFJELL NATURRESERVAT

Forvaltningsstyret

området har forekomster av rødlistearter. Området har vitenskapelig/pedagogisk verdi blant annet på grunn av sin størrelse.

Verneforskriften angir i § 3 at det ikke må iverksettes tiltak som blant annet kan endre naturmiljøet, herunder oppføring av bygninger eller andre varige eller midlertidige innretninger, graving, utfylling eller henleggelse av masse eller fjerning av vegetasjon. Eksemplene er ikke uttømmende, men er nevnt fordi de er relevante for denne saken.

Vernebestemmelsene er imidlertid ikke til hinder for vedlikehold av vei som var i bruk på fredningstidspunktet og som er listet opp og kartfestet i forvaltningsplanen. Fjøslikeveien inn til Stakkeli kan derfor vedlikeholdes til samme standard som den hadde på vernetidspunktet (skogsbilvei) uten forutgående søknad, men eventuell masse til vedlikeholdet må hentes utenfor verneområdet.

Verneforskriftens § 4 punkt 13 åpner for rydding av eksisterende setervoll når denne er listet opp og avgrenset på kart i forvaltningsplanen. Dette omfatter ikke gjengrodd setervoller. Dispensasjonsbestemmelsene i § 5 punkt 5 gir anledning til rydding av nytt beite på gamle setervoller når formålet er at husdyr skal beite på vollen over tid. Det finnes ingen hjemmel for å kunne gi dispensasjon for oppføring av nye bygninger.

Hverken unntaksbestemmelsene i § 4 eller de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i § 5 i verneforskriften åpner for oppføring av nye bygninger, rydding av gjengrodd setervoll eller adgang til å ta grus til veivedlikehold fra tidligere benyttet grustak i verneområdet slik tiltakene er beskrevet i søknaden. Omsøkte tiltak må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen § 48 i naturmangfoldloven.

Etter naturmangfoldloven § 48 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være oppfylt for at bestemmelsen skal kunne anvendes.

Det første vilkåret medfører at dispensasjonsadgangen er snever, og det kan bare dispenseres dersom tiltaket har en begrenset virkning for verneverdiene. Dette gjør at det i første rekke vil være bagatellmessige eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker sammenholdt med verneinteressene som omfattes av bestemmelsen.

Det andre vilkåret som må være oppfylt, er at omsøkte tiltak ut fra sin art, plassering og omfang ikke strider mot formålet med vernet. Generelt sett vil det ikke være adgang til å dispensere for tiltak om bruk som forutsetter større tekniske inngrep. Miljøtilstanden i det enkelte verneområdet vil også ha betydning for vurderingen. Det er normalt utelukket å gi dispensasjon etter denne bestemmelsen for oppføring av nye hytter eller andre tiltak som kan forringe eller ødelegge verneverdier. Dispensasjonsbestemmelsen kan heller ikke anvendes for å utvide rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Dette innebærer at presedenshensyn står sterkt. Bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfoldet.

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om effekten av påvirkningen det aktuelle tiltaket vil føre med seg. Forvaltningsmyndigheten har god lokal og faglig kunnskap om verneområdet, og dette sammen med tilgjengelig oversikt over registrerte artsforekomster, registreringer knyttet til arbeidet med forvaltningsplan og kulturminneprosjekt samt opplysninger i søknaden ansees å være godt nok grunnlag for å ta stilling til saken. Kunnskapsnivået i saken er derfor vurdert å være i samsvar med kravene i § 8 i naturmangfoldloven.

Føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 legges til grunn som retningslinje for hvordan forvaltningsmyndigheten vurderer tvil knyttet til et tiltaks konsekvens for naturmiljøet. De omsøkte tiltakene berører ikke direkte registrerte kjerneområder eller isolerte artsfunn (artsdatabanken) som tilsier at det foreligger konflikt med verneverdier på artsnivå. Dette er imidlertid ikke ensbetydende med at de aktuelle tiltakene ikke vil påvirke naturverdiene og verneformålet. Oppføring av ny bygning, rydding av gjengrodd setervoll og uttak av grus til veivedlikehold vil være i direkte konflikt med vernevedtakets formål ut fra generelle vurderinger og det faktum at det ikke er hjemmel i verneforskriften for å kunne gi dispensasjon for tiltakene. Føre-var-prinsippet tillegges med bakgrunn i dette vekt.

TRILLEMARKA-ROLLAGSFJELL NATURRESERVAT

Forvaltningsstyret

Påvirkningen av et økosystem skal vurderes ut fra samlet belastning, og prinsippet skal sikre at nye påvirkninger underlegges en helhetsvurdering. Det er registrert i overkant av 190 eksisterende bygninger og rundt 85 tufter etter bygninger i verneområdet. Oppføring av ny bygning vil derfor kunne skape presedens, og kan med bakgrunn i dette ikke vurderes som et isolert tilfelle. Gjennom arbeidet med forvaltningsplanen ble det registrert og kartfestet 32 eksisterende setervoller jfr. § 4 pkt. 13 i verneforskriften. Flere av vollene er definert til et betydelig mindre areal enn det som historisk var ryddet og i bruk. Historiske setervoller som er gjengrodd kan i dag ha tilegnet seg skogvernverdier, og det er med bakgrunn i dette ikke gitt åpning for rydding/gjenåpning av disse med mindre det er gitt dispensasjon til dette med husdyrbeite som formål jf. § 5 pkt 5 i verneforskriften. Et eventuelt unntak fra vernevedtak og verneforskrift vil med bakgrunn i disse vurderingene kunne skape presedens som på sikt vil kunne føre til en uønsket uthuling av verneformål og vernebestemmelser både når det gjelder oppføring av nye bygninger og rydding av setervoll. Det samme gjelder for uttak av grus. Den samlede belastningen er dermed vurdert og tillagt vekt i saken jfr. naturmangfoldloven § 10.

Etter naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnaden ved å hindre eller avgrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Det er ikke aktuelt å pålegge søker plikter i dette vedtaket som innebærer kostnader, og dette vurderes derfor ikke nærmere.

Det er heller ikke aktuelt å vurdere andre lokaliseringalternativ eller utbyggingsmetoder, og naturmangfoldlovens § 12 vurderes derfor ikke nærmere.

Etter forvaltningsmyndighetens vurdering vil de omsøkte tiltakene på Stakkeli påvirke verneverdiene direkte og lokalt og gjennom en mulig framtidig uthuling av verneformål knyttet til presedensvirkninger, samtidig som tiltakene er i strid med vernevedtakets formål. Vilkårene for å kunne gi dispensasjon etter § 48 i naturmangfoldloven er derfor ikke oppfylt.

Forslag til vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat avslår søknad om følgende tre tiltak på eiendommen Stakkeli g/bnr 52/3 i Rollag kommune:

1. Rydding av gjengrodd setervoll.
2. Oppføring av ny bygning på tuftene etter gammelt seterhus.
3. Uttak av grus fra tidligere grustak til veivedlikehold.

Avslaget begrunnes med at vilkårene for å kunne gjøre unntak fra verneforskrift og vernevedtak jfr. § 48 i naturmangfoldloven ikke er oppfylt.

Søknaden er behandlet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak.

Forvaltningsstyrets vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat avslår søknad om følgende tre tiltak på eiendommen Stakkeli g/bnr 52/3 i Rollag kommune:

1. *Rydding av gjengrodd setervoll.*
2. *Oppføring av ny bygning på tuftene etter gammelt seterhus.*
3. *Uttak av grus fra tidligere grustak til veivedlikehold.*

Avslaget begrunnes med at vilkårene for å kunne gjøre unntak fra verneforskrift og vernevedtak jfr. § 48 i naturmangfoldloven ikke er oppfylt.

Søknaden er behandlet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.